

29 861 Arbeidsmigratie en sociale zekerheid

Nr. 69 Brief van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 april 2021

In het algemeen overleg Arbeidsmigratie van 3 februari jl. heb ik uw Kamer een brief toegezegd waarin het kabinet zal ingaan op de huidige stand van zaken bij de implementatie van de aanbevelingen uit het tweede rapport “Geen tweederangsburgers” van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten (hierna: het Aanjaagteam) onder leiding van Emile Roemer.¹ Tevens is op 11 februari jl. in het VAO Arbeidsmigratie de motie van het lid Tielen aangenomen², die nader vraagt naar het verstrekken van een routekaart en tijdspad voor de implementatie van de aanbevelingen.

De structuur van deze brief is als volgt. Het kabinet zal eerst ingaan op de ondersteunende structuur die tussen departementen en bestuurslagen wordt ingericht om de implementatie op de lange termijn te waarborgen. Vervolgens zal het kabinet ingaan op de reeds ingezette acties en de voorbereidingen die getroffen zijn voor besluitvorming tijdens de formatie. In Bijlage 1³ geeft het kabinet per aanbeveling aan wat de planning is van de implementatie van de aanbevelingen van het Aanjaagteam.

Interdepartementale structuur

Het brede advies van het Aanjaagteam en de kabinetsreactie daarop raken meerdere beleidsterreinen, medeoverheden (gemeenten en provincies), direct belanghebbenden (sociale partners, arbeidsmigranten) en allerlei andere stakeholders (variërend van welzijnsorganisaties tot zorgverzekeraars en huisvestingsorganisaties).

Een goede opvolging van het advies vereist de betrokkenheid van al deze partijen. Ter coördinatie daarvan is het Interdepartementale Projectteam Arbeidsmigranten (IPA) in het leven geroepen met vertegenwoordigers van betrokken departementen. Dit team functioneert onder leiding van een DG-stuurgroep en heeft tot doel de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen van het Aanjaagteam te monitoren en daarover te rapporteren, knelpunten te signaleren en daar oplossingen voor aan te dragen en contacten met relevante stakeholders te onderhouden vanuit de coördinerende taak. Uitgangspunt in de huidige werkwijze is dat ministeries zelf verantwoordelijk zijn voor de implementatie van de aanbevelingen op het eigen beleidsterrein en daartoe ook de contacten onderhouden met de relevante stakeholders.

¹ Rapport: Kamerstuk 29 861, nr. 53; Kabinetsreactie: Kamerstuk 29 861, nr. 55.

² Kamerstuk 29 861, nr. 65.

³ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Aan uw Kamer is door het kabinet een Jaarrapportage Arbeidsmigranten toegezegd. Streven is deze rapportage voor het eerst eind 2021 aan te bieden, één jaar na het uitkomen van het advies van het Aanjaagteam. Deze rapportage zal alle aspecten omvatten uit het advies en de ontwikkelingen op betrokken beleidsterreinen in samenhang presenteren.

Implementatie aanbevelingen en voorbereidingen voor een volgend kabinet

Het kabinet is direct met de implementatie van een groot aantal aanbevelingen van het Aanjaagteam aan de slag gegaan. Dit geldt voor ongeveer de helft van de aanbevelingen die gericht zijn aan de overheid (inclusief de decentrale overheden). De implementatie van de overige aanbevelingen, die vragen om wetswijziging of om investeringen van de overheid, bereidt het kabinet zodanig voor, dat een volgend kabinet daar, als het daartoe besluit, direct verder mee aan de slag kan. Het gaat dan onder andere om de aanbevelingen over de verplichte certificering en kwaliteitseisen van uitzendbureaus, meer en betere huisvesting voor arbeidsmigranten en de uitbreiding van de capaciteit van de Inspectie SZW. Daarbij worden ook aspecten meegenomen die voortkomen uit de moties die zijn ingediend tijdens het VAO Arbeidsmigratie.⁴ Een van de voorbeelden daarvan is de invoering van de verhuurdervergunning. Hierover is tijdens het VAO de motie van het lid Smeulders ingediend⁵, waarop door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een Kamerbrief is gestuurd waarin zij aangeeft vorm te zullen geven aan de verhuurdervergunning.⁶

Door de demissionaire status van het kabinet is de ruimte voor het kabinet beperkt om vergaande hervormingen aan te kondigen, zoals het Aanjaagteam op sommige gebieden adviseert. Een volgend kabinet moet de ruimte hebben om definitieve besluiten te nemen over die aanbevelingen die qua organisatie, wetgeving en financiën een grote impact hebben.

In Bijlage 1 wordt ingegaan op de afzonderlijke aanbevelingen met daarbij, waar mogelijk, een korte weergave van de gemaakte voortgang en planning.

De inventarisatie maakt duidelijk dat bij veel aanbevelingen kan worden aangesloten bij al in gang gezette verandertrajecten, zoals bijvoorbeeld de verbetering van de Basisregistratie Personen of het aanpakken van de tekorten in de huisvesting. Daarnaast is een aantal aanbevelingen zeer praktisch van aard, waardoor deze relatief gemakkelijk in gang gezet kunnen worden. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het instellen van een expertteam arbeidsmigranten of het inschakelen van een onafhankelijke partij om de gegevensuitwisseling tussen toezichthouders te versterken.

⁴ Kamerstuk 29 861, nr. 58 (Motie van de leden Van Weyenberg, Jasper van Dijk, Palland, Gijs van Dijk, Bruins en Smeulders), Kamerstuk 29 861, nr. 59 (Motie van het lid Van Weyenberg), Kamerstuk 29 861, nr. 62 (Motie van de leden Smeulders en Van Weyenberg) en Kamerstuk 29 861, nr. 66 (Motie van het lid Tielen).

⁵ Kamerstuk 29 861, nr. 63.

⁶ Kamerstuk 27 926, nr. 337.

Als laatste signaleert het kabinet dat door de betrokkenheid van meerdere departementen bij het vraagstuk ook nieuwe aspecten tot wasdom zijn gekomen, zoals bijvoorbeeld de gesprekken die tussen het ministerie van VWS en zorgverzekeraars gevoerd worden om te kijken in hoeverre de zorg voor arbeidsmigranten op dit moment afdoende is. Ook wordt er voor de uitvoering van de motie van de leden Smeulders en Bruins⁷ door de ministeries van VWS en SZW gekeken naar een onderzoeksopzet, die helpt bij het in kaart brengen van aard en omvang van de problematiek rond kinderen van arbeidsmigranten. In dit onderzoek zal er in ieder geval aandacht moeten zijn voor het effect van gebrekkige huisvesting, taalbarrières en de beperkte registratie op de situatie van kinderen van arbeidsmigranten.

Toezicht- en handhavingstaken van de Inspectie SZW

Tevens heeft het kabinet uw Kamer toegezegd om een inschatting te geven wat er bij de Inspectie SZW nodig zou zijn om uitvoering te geven aan de aanbevelingen uit het rapport van het Aanjaagteam (gelet op de takenuitbreiding en beschikbaarheid van financiële middelen). In Bijlage 2⁸ vindt u deze inschatting.

Conclusie

Het kabinet maakt werk van het rapport van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten. Waar mogelijk worden aanbevelingen al geïmplementeerd. Het volgende kabinet wordt in staat gesteld om op de aanbevelingen die vragen om wetswijziging of om investeringen van de overheid, snel besluiten te nemen. Hiermee versterken we de positie van arbeidsmigranten in Nederland.

Mede namens de minister en staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de minister van Justitie en Veiligheid, de minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid en de staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat,

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees

⁷ Kamerstuk 29 861, nr. 64.

⁸ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl